

ՊԱՅՄԱՆԱՔ

ՊՈՒԼԿԱՐԻԱ

Տարեկան 12 ֆր.
Վեցամսեայ 6 »

ԱՐՏԱՍՍԱԶՄԱՆ
(2 քիւ մէկ ծրարով)
Տարեկան 14 ֆր.
Վեցամսեայ 7 ֆր.

ԱՄԵՐԻԿԱ

Տարեկան 2.60 տղ.
Վեցամսեայ 1.50 »

Կ Ա Ն Խ Ի Կ

Լ Ր Ա Գ Ի Ր

ԱՐԱՒԱԿԱՆ ԵՒ ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ

ԿԸ ՀՐԱՏԱՐԱՎՈՒԻ ԱՄԵՆ ԶՈՐԵՔԵՇԱԲԹԻ ԵՒ ՇԱԲԱԹ

ՀԱՍՏԵ

Rédaction du journal

„Iravounk“

V A R N A (Bulgarie)

Редакция

на ВѢСТНИКЪ

„Иравункъ“

ВАРНА (България)

Դրոսթիւնք ևս
չունի տպարար

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ

ԱՆՑՈՒԴԱՐՁՔ

Հարաւ—ափրիկեան պատե-
րազմը գեռ կը շարունակուի այն
թափով ինչ թափով որ սկսած էր
գրեթէ երկու տարի առաջ. տա-
կաւին թրանսվալի և Օւանժի
մէջ Անգլիացիք գիշեր մը հան-
գիստ քուն չունենալէ զատ, ի.
րենց սեփականութիւնը հզոր նա-
թալի և Բարեյուսոյ գաղթական-
ներն ալ գեռ Պօէրնբուրգ տեղի կո-
խանեն. Մասնակի կռիւներն ունեն
որ տեղի կռիւներն այս կամ այն
կէտի վրայ, տեղ մը Անգլիացիք
կորուստը աւելի կըլլայ ուրիշ տեղ
մը Պօէրնբուրգը. Ասկէ զատ այս
փրչիւնները մեծ աւարներու կը
տիրանան կառախումբեր կատարե-
նելով. անցեալները նախապի մէջ
կառախումբ մը կեցողիքն, որ
հինգ միլիոն ֆրանքէ աւելի պատ-
կառելի գումար մը գտան և ա-
ռին. Պօէրք միայն կարմիր խա-
չի շրջուն հիւանդանոցները փո-
խադրող կառախումբերուն ձեռք
չեն գպցներ. Միգլիացի զօրա-
պետներն ալ անոնց այս մարդասի-
րութենէն օգտուելով ստէպ այդ
փակոններուն մէջ կը նստին եզեր
տեղափոխուելու համար.

Լօրտ Քիշնէրի վերջին յայտա-
բարութիւնը ամեն կողմէ, նոյն բոկ
անգլիացիներէ, կը քննադատուի.
Քիշնէր իր այդ հաշակաւոր յայ-
տարարութիւնը սա խօսքերով կը
վերջացնէ. «Կառավարութիւնէս
ընդունած հրահանգներուն համե-
մատ կը ծանուցանեմ թէ՛ Հարա-
ւային Ափրիկէէն ընդ միշտ պիտի
արտաբուսուին բոլոր Պօէր հրամա-
տարները, պետերը ու գլխակիր-
ները որոնք գեռ կը գլխադրեն
անգլիական զօրքերուն թէ՛ Օւան-
ժի թէ՛ Թրանսվալի և թէ՛ հարաւ
ափրիկեան անդը. գաղթական-
բուն մէջ, և Պօէր կառավարու-
թեան պաշտօնեաները եթէ չի
յանձնուին մինչեւ Սեպտեմ. 15,
նոյնպէս պիտի պատժուին և ա-
նոնց ստացուածքը պիտի գրաւ-
ուին.»

Ինչպէս կերեւայ Պօէրները բը
նաւ ազգութեամբ չեն այս խիստ յայ-
տարարութենէն, այլ ընդհակառա-
կը նոյն հաստատաւորութեամբ ու
թափով կռիւ կը շարունակեն ու
միտ կողմէ տարածախնդրութիւն կայ
թէ՛ եթէ Քիշնէրի վերջին յայտա-
բարութիւնը գործադրութեան
գրուի սկսի, Պօէրք կրպակունան
իրենց ձեռքի տակ գտնուող անգ-
լիացի բանտարկեալները ջարդել.
Երբ Պօթա, Տէվէր, Տըլարէ
և ուրիշ պօէր հրամանատարներ
հաստատ քայլերով կը շարունա-
կեն նոյնիսկ անգլիական երկրներ.
Բը իրենց արշաւանաց թափերա-
վայր ընել, ապա ինչ Լօնտրայի մէջ
զօրոյց կը շրջի թէ Ափրիկէի զին-
ւորներու մէկ կարեւոր մասը հոտ
պիտի կանչուի, նոյնպէս Քիշնէր
իր պաշտօնը ուրիշ զօրապետի մը
յանձնելով Լօնտրա պիտի գայ.
Այս տարածախնդրութիւն որ պաշ-
տօնական հանգամանք ալ կատա-
նայ, մեզ կը յիշեցնէ Լօրտ Ռօ-
պերթի վերադարձը, Պօէրներու
գործը լինցուցած ու յաղթանակը
տարածի ձեռով. որ յայտնուեցաւ
յետոյ թէ Աւրպերի ու
Չէնպրընէի մէկ խաղն էր, մօ-
տաւում ընտրութեան մէջ իրենց
յաջողութիւնը ապահովուէ. հա-
մար, ինչ որ զուլու հանցին այն
ատեն. բայց չենք գիտեր թէ այս
անգամ ալ պիտի յաջողին. անգ-
լիոյ ժողովուրդը երկրորդ անգամ
ալ պիտի կլլէ՝ նոյն ասկեղօծեալ
դեղահատը.

Այս հարցման պատասխանը բա-
ցասկան պիտի ըլլայ, եթէ անգ-
լիոյ ազատական կուսակցութիւնը
իր առջի զօրեղ կազմակերպու-
թիւնը ստեղծած ըլլար. բայց ո.
րովհետեւ այժմ ազատականքն ունի
իսկ իրարու հետ անհամաձայն ու
հետեւաբար տկար ինկած են, հա-
ւանականաբար չպիտի կրնան ընտ-
րական զօրեղ պայքար մղել ու
Սալպերիի կուսակցութիւնը գոր-
ծէ ձգելու համար հարաւ-ափրիկ-
եան աշխարհութիւնները իրենց
ձեռքին զէնք ընել. Սակայն ժո-
ղովուրդի միտքը պղտորելու հա-
մար ազատական թերթերու հրա-

տարակածները ու գիտողութիւն-
ներն ալ բաւական են. ուստի զա-
նաք ըստ կարելոյն չեղբայրներու
մօտք Չէնպրընէի բիշ յետոյ ալ
Լօրտ Քիշնէրը ետ պիտի բերէ
յաղթական գաղթիներով զարդա-
բուն.

ԳՈՒՐՊԵՐ

ԹՂԹԱԿՑՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

[Մեր մասնաւոր թղթակցէն]

Սօֆիա, 2 օգոստոս

Ժամանակագրական կարգով ամսոյս
2 ին էր, որ Իշխանին գահակալու-
թեան տարեգարձը ստանուեցաւ. շատ
չքիչ եկեղեցական արարողութիւնէ
կամ աւելի ճիշդ գոհարանականէն վերջ
մայր եկեղեցոյ հրապարակին վրայ
փառացը տեղի ունեցաւ ի ներկայու-
թեան ամեն դասակարգի և աստի-
ճանի խառն բազմութեան մը և ի
բացակայութեան միմիայն իշխանին.
Երկու տարիէ ի վեր առաջին ան-
գամն է, որ մեր Գեռ. Այցելուն ալ
հրաւիրեցին յաղթմ. առաջին ան-
գամն է Այցելուն համար մայրաքա-
ղաքիս մէջ, առաջին անգամն է մեր
գաղութիւն համար, անիկէ առաջ որ-
չա՛ն կը յիշեմ միշտ կը հրաւիրէին մեր
եկեղեցւոյ հոգեւոր հովիւը եւ որ իր
պատշաճ տեղը կը կենար. այս վե-
ջին երկու տարիին մէջ եթէ չը աւը-
րուեցաւ մեզ պէտք եղած յարգանքը,
յանցանքն ալ մերն է, զի ինչ որ
կըլլայ մեր մէջ, թոյլ բերա՛ն, ան-
խաճեմ եւ անհեռաւոր մարդիկ իսկոյն
օտարին կ'իմացնեն և տեղի տուին
պապութեան մը մեր եւ պուլկար կը-
ղերին միջև. Միտրափօլիտը չէր ըն-
դունէր պատշաճապէս պէտք եղած
յարգանքով մեծամեծ տօների առթիւ.
Գիտէր որ մեր մէջ ամեն բան տոժա-
մանակեայ է և ինքն ալ ըստ այնմ
կը շարժէր. իրաւ է որ այսօր ալ
հաստատուն պաշտօնեայ մը չունինք,
սակայն Գեռ Այցելուն և Միտրա-
փօլիտին լաւ յարաբերութիւնը պատ-
ճառ եղաւ, որ հայ կղերն ալ այդ
օր իր ազգային-կրօնական տարազով
օտար ազգաց պետերուն քով եւ հետ
գտնէ Սօֆիայի հայ գաղութը ներկա-
յացնէր.

Չեչմարեցի, որ ստար ազգաց կրօ-
նապետներ իրենց շնորհաւորութիւն-
ներ ներկայացնէին կամ խօսակցէին
այս կամ այն նախաբարին հետ, մինչ-
գեռ Գեռ. Պաղճեան «Իրաւունք» թղթակցին
առաջնորդութեամբ ա-

ռիթ ունեցաւ այդ պարտիք կատա-
րելու, տեսակցեցաւ եւ Միտրափօլի-
տին ու ռաթիկանապետին հետ. մի-
այն թէ ինչպէս միշտ գիտած եմ օ-
տար կրօնապետներ հեռագիրով կը
շնորհաւորեն իշխանը եւ պատասխան
ալ կընդունին.

Կը կատարե՞նք մենք ալ այս քաղա-
վարական սովորութիւնը.

Ես չեմ տեսած երբեք լրագրաց մէջ
եւ ոչ ալ լսած եմ, որ մեր Գեռ. Այցելուն
այս աստիճան յառաջ երթար. ստա՛նկ
չունի, թէ ազգը չը կրնար մի քանի ֆր.
ծախսել տարին այսպիսի պարագայից
մէջ.

Դէ՛ չպիտի ըլլայ կարծեմ, եթէ
Գեռ. Այցելուն առիթ չը փախցնէ
գտնուած տեղէն այդ յարգական պար-
տաւորութիւնն ալ կատարելու չեւը-
նայելով մի քանի ֆր. կամ ծախսել
տարով ազգին.

Այդ օր տեղի ունեցաւ եւ մեր թա-
ղականին երկու անգամեց համեմատա-
կանի ընտրութիւնը. աւելի քիչ քը-
ուէ բնութեցաւ, մինչդեռ անցեալ
տարի 80-100 քուէ կը բերուէր, գի-
տեմ, որ յանցելուն մոռովուրդ եր-
կու կուսակցութեան բաժնուած մեծ
մրցում կար այս մասին, մինչդեռ
այս տարի այդ մրցում չկար, առպա-
րէզը ծանօթ կուսակցութեան ձգտած
էր ու նորէն 114ն իսկ չը մասնակցե-
ցաւ քուէարկութեան, ինչո՞ւ. բայց
«գամնայն գիշերս աշխատեցաք եւ
ոչ ինչ կալաք». բողոքախառն—գի-
տողադիր մը ուղղեալ առ պատ. ընտ-
րողական ժողովը կերեւի տակն ու
վրայ բրաւ ամեն ինչ եւ ահա հրաժա-
րական հրաժարականի վրայ. ճշմար-
տութեան համար պէտք է ըսել, որ
այդ մարդիկ անցեալէն խրատուած
կերեւին եւ շատ հասկցան որ խիստ
է ընդդէմ խիստին աքացիլ. այո՛,
ինչ որ օրինական չէ, չպէտք է ըլ-
լայ եւ ամեն ազգային, ամեն ան-
հատի պարտաւորութիւնն է օրինա-
կան սահմանի մէջ մաքառիլ ամեն
եղծումի դէմ որու կողմէ ալ որ գոր-
ծուի ապօրինութիւնը.

Օրէնքը պէտք է տիրէ եւ ոչ թէ
սովորութիւն մը կամ կամայականու-
թիւն մը.

Ըսել է մեր թաղականին ընտրու-
թեան գործը ջուրն ինկաւ. նոր ընտ-
րութիւն պիտի ունենանք, թէ ե՞րբ
եւ ի՞նչ պայմաններով. ապագայն
պիտի ցուցնէ. Գեռ. Պաղճեան կը-
րակուրաց կտրած ծերուկ հասակին
մէջ ուղեց առնուլ քաղիլ ամեն ինչ
խառն ի խառն վիճակի մէջ թողով,
ըսողներ կան թէ մինչեւ իսկ եկե-
ղեցւոյ բանալիները միտրափօլիտին
յանձնել սպառնացեր է, սակայն ընտ-

րողականէն մի քանիներ յաջողած են հանդարտեցնել զինքը, որ այսօր կամ վաղ քովը գտնուած բանալիներ եւ կնիք ալ անոնց յանձնելով պիտի մեկնի ի հանդարտութիւն կամ ցնահարատի թիւն ժողովրդեան:

Ըսինք թէ ի զուր գնացին 1 1/2 ամսէ ի վեր եղած ծախսերն արդի անձուկ պարագայից մէջ երբ ստակ կը սենք ու ստակ կը լսենք եւ 2 տարիէն աւելի յառաջ եղած ծախսերը տակաւին ամբողջովին մաքրուած չեն: Այցելու հովիւ չունեցած թաղականի բնարութիւններէն կըլլար, հարկ է միթէ, որ նա միշտ ներկայ գտնուի:

Ամեն բանի համար օրէնք կայ, որոշ օրէնք, ապուշներ անդամ կրնան գրտնալ այդ օրէնք եւ ըստ այնմ շարժիլ: Նունիք մեր մէջ մարդիկ, որ ընտրութիւն մը բնուէ չափ շատ պարզ օրէնքներ չը հասկնան ու չը կրնան գործադրել: Եթէ մարդ կը պակսի, ամօթ, այլ ինչի՞ կը ծառայեն այնչափ խոշոր գլուխներ ու մեծամեծ լիզուներ, իսկ եթէ ունինք եւ արդարեւ ունինք, այլ ինչի՞ կը ծառայեն մեր ազգային զգացումներ, ազգասիրութիւն եւ օրինասիրութիւն:

Կազմենք կուսակցութիւններ, ընենք յամեն բան, բայց միշտ օրէնքով: Խարդախութիւնով, խարկառութիւնով գործ յառաջ չի թար, չի լիզուած մօտէ գտարեանս:

Մակեդոնական բնկերութիւնն ալ ունեցաւ իւր ընտրութիւն, կեդրոնական գոմիտիին անդամք ընտրուեցան, 103 ներկայ պատու իրակներ չորս կուսակցութեան բաժնուած մէկզմէկ ձեռք բերու, կամ իրենց կուսակցութիւն յառաջ քաշու համար շատ քանքեր ըլին, Սարաֆովիստներ մէկ կողմէն, Միխայիլովսքի—Յոնչէվիստներ միւս կողմէն, ընկերակարականք ու տէմօգրաթներ ալ առանձինն աշխատեցան, ամեն ճիգ թափելին գործի գլուխ անցնելու, սակայն Միխայիլովսքի—Յոնչէվ կուսակցութեան ցանկը դարձեալ մէկ ձայնի առաւելութեամբ յաղթանակը տարաւ եւ Պօրիս Սարաֆովի կուսակցից իրենց անհոգութենէն թէ տարբեր ոգիէ յղեալ մէկ ձայնի նուազութեամբ 52ի դէմ 51

քուէ միայն տալով կորսեցուցին ասպարէզը, ուր այնչափ զորոգումներ հանեցին, այնչափ ծանր խնդիրներու մէջէն յաղթական եւ պատուով դուրս եկան, ու այս ընտրութեան մէջ չյաջողեցան հակառակ ամեն կենսակալութեանց:

Ըսել է այսօր Մակեդոնական գոմիտիին փոխուած է. պիտի փոխուի Մակեդոնացոց քաղաքականութիւնն արթնի ինչ ուղղութիւն պիտի բռնուի, կուսակցութիւնք պիտի գործեն համարալի թէ անոնք ալ պիտի բաժնուին:

Խնդիրներ են: Հիմալ Ընդհանուր Ժողովը ցրուեցաւ իւր պաշտօն լրացուցած, սենսենք թէ ինչի՞նք պիտի ծնի մակեդոնական խնդիրը, գոմիտին եւ բնկերութիւնք:

Այսպէս մակեդոնական գոմիտիին հին ու նոր անդամոց խնդիրն ալ, որ ամբողջութեամբ ի վեր յինքն զրաւած էր բոլոր աշխարհի ուշադրութիւն լուծուած կը համարուի գոնէ արտաքուստ Սակայն սահմանազիւն ալ նոր լուրեր սկսան դալ: Թիւրք եւ պուլկար զօրաց միջեւ բաղխում մը տեղի ունեցած կերեւի, Թիւրքէն մեռած են 5 հոգի եւ 5 վիրաւոր կայ, մեր կողմէն չենք գիտեր կա՞յ մեռալ եւ վիրաւոր, սակայն թիւրքերն ալ սահմանը անցած են ու գրաւած պահականոցը, կառավարութիւնը զօրք դրկած է առձեռն վճարելու համար եւ կասկած չկայ, որ ինչի՞նք չպիտի ծանրանայ, զի ոչ քաղաքական պարագայք կը ներեն եւ ոչ ալ դրամ ունինք:

Երէկ 90ի չափ թրամվայի գոմիտիներ գործադու ըրին, կը պահանջեն փոխանակ օրականի ամսական, եւ 16—18 ժամը 10 ժամ իջեցնել: Կը պահանջեն եւ կենաց ապահովութիւն: այսօր ալ միթիւն:

Փ. Պոլիս, 3 օգոստոս:

Պարզելի մոլութիւններ կան, որոնք անգամ մը եթէ սովորութիւն դառնան, ալ չեն մոռցուիր, կը փակին մարդուն Նեսոսի պատմութեան պէս, զոր ուսերէն նետելու համար մարդ պէտք է որ միան ալ փրցունէ: Այսպէս պատահած է նաեւ «զրպար-

տիլ» խմբին համար, որուն ցանցերուն մէջ բռնուող մը անխուսափելի օրէն ստիպուած է առ նուազն ստել եւ խեղաթիւրել:

Այս անխախտ համոզումը կը ներշնչին ինձ «Շարժում»ի ֆիլիպեան մասնաւոր թղթակցութիւնները, զոր ստորագրողներուն տիրական մտահոգութիւնը եղած է հայհոյել ու ամեն բան խեղաթիւրել:

Ընած իս ամենաթարմ ապացոյցն է նոյն թիւթի 337 եւ 338 թիւերուն մէջ երկու անգամով հրատարակուած յոգեւածը, ուր թղթակիցը իմէջ այլոց, շատ սատր ակնարկութիւններ կընէր տեղւոյս ազգ. վարժարանաց մասին:

Բաւական մօտէն ճշգրտ ըլլալով շատ բան, կուզէի հարկ եղածը գրել, բայց ստուգելով որ քիչ օրէն ուսուցչական մասին կազմութիւնը եւ այլ խնդիրներ վերջնականապէս կարգադրուած պիտի տեսնենք, յաջորդ յոգեւածով մը պիտի պարզեմ, ի՞նչ անցեալ տարի ինչ էին եւ այս տարի ինչ պիտի ըլլան մեր ազգ. վարժարանները: Առ այժմ երկու խօսք ընեմ «Շարժում»ի տիրացուն, որ խմբածուելու երկիւղով «առ այժմ զանց կընէ» ճշմարտութիւնը գրել:

Պէտք է գիտել տամ նախ որ, երբ տասարդի մը համար աններելի յանցանք է ո՛ր եւ է ազգ. հաստատութեան թիւթի թիւթը տեսնել եւ ողորմելի երկչոտութիւնով մը լուր թիւթ պահել:

Ծանր պատասխանատուութեան տակ կը մնայ մանաւանդ այն թղթակից—յառաջգիտական— զարգացած տարր—երիտասարդը, որ պօզէն վեր յաւակնու թիւթներ ունի, եւ զեւ երէկ մօտայի համար քոչոցն ու բուրվաղը թողած, այսօր ազատամիտ մարդու հովեր կանէն եւ լրագրական «էնիմի» ներով նոր տիրացուութեան մը ողբալի գործադիրը կը հանդիսանայ:

Նոյնպէս պէտք է իմացնենք որ զըրելու փորձեր ընելէ առաջ անհրաժեշտ է նախ սորվել, բնութիւն թէ հիմնական օրէնք մը կայ որուն համեմատ մասնաւոր մարդ մը չկրնար իր մասնաւոր կերքերով, վատ բընադրերով գրական հրապարակ գործ գալ: Անհրաժեշտ է հաս-

կնալ որ գրողէ մը կը պահանջուի գոնէ, գոնէ՝ անկողնապահ քննութիւն եւ ոչ թէ ձրի բանաստեղծ եւ լիւր չարախօսութիւն:

Թողունք իտեալը, զեղարուեստական ամբողջութիւնը, որոնց մօտեանալու համար, ինչ ըսեմ, աղաւս, տարբեր ուղեղով մը գործ եկած ըլլալու է իր մօրդ արգանդէն: Առ այժմ այս փոքրիկ նկատողութեամբ շատանալով, անցնինք բուն խնդրին:

Թուս հրապարակագիր մը իրաւամբ ըսած է, թէ «մոռնեք խորթ միտացած զպրոցը մեռած է սկզբէն եւ եթէ» Ասկից կը հասկցուի թէ աղայ մը զըրպրոց զրկելը միմիայն բաւական չէ, հապա նաեւ պէտք է հետաքրքրուիլ, թէ այդ հաստատութեան մէջ ինչ կը աւանդուի, ինչ ուղղութիւն, ինչ հոգի կը տնկէ, Դժբաղդաբար մեր ծնողքները իրենց աղաքը վարժարան կը զրկեն եւ ալ անգամ մը անոր սեմէն ոտք չեն դնել, բան մըն ալ չեն ուզեր գիտնալ: Արդ, երբ ծնողները, անգիտակցաբար, կը թերահաւան իրենց այս մեծ պարտականութեանց մէջ, մասամբ կ'արգիւտանան, սակայն նոյնը չէ երիտասարդութեան համար: Ընտրութիւն, յառաջդ մոլեթեան ազդակ երիտասարդութիւնը պարտաւոր է անպատճառ հետաքրքրուիլ, ամեն ճիգ թափել, ամեն զոհողութիւն յանձն առնել, որ ապագայ սերունդը պարտաստող հիմնարկութիւնները իրենց կոչուելի արժանի վիճակի մը մէջ գտնուին:

Անկողն երիտասարդի մը էն զեղեցիկ պարտականութիւնն է ո՛ր եւ է կրթական հաստատութեան վրայ խօսելէ առաջ, տեղն ու տեղը ամեն բան հետազոտել, ճշգրտ ու երբ հնար է մանաւանդ, անձնապէս ստուգել ամեն բան ու յետոյ համարձակ հրապարակ գալ եւ անխնայ ծաղկել ամեն ինչ որ իրապէս պարտաւորելի է ու լիազարկ:

Իրդ եթէ վայրկեանի մը համար կրնաս մէկդի թողուլ ողբալի տիրացուութիւնը, պիտի խոստովանիս ուրեմն, թէ դու ՊԱՐՏԱԿԱՆ եւ անպատճառ մատնանիլ ընել այն «գայթակղեցուցիչ» եւ յօսանաւորեցիչ երեւոյթները» որոնց գոլութիւնը գիտես եղբոր դու:

ԹԵՐԹՈՆ «ԻՐԱՒՈՒՆՔ» (6)

ԳՆՈՒՆԻ

(ՅԵՂԱՓՈԽԱԿԱՆ ԿԵԱՆՔԷ)

Բ.

Ամբողջ գիշերը թափառելու հարկ չը տեսայ, այլ գտնուած թաղիս մէջ հրդեհէն աւերուած ոտն մը գտայ որ շատ ապահովութիւններ ունէր ինծի համար, ուստի այդ աւերակին մէջ մտայ եւ գիշերը լուսոցից: Առաւօտուն մուրացկան մը տեսայ որ ծերութեան մէջ արդէն ջանքախառն էր: Գոթս եկաւ: Տուի իրեն քովս եղած գրամիտ եւ փոխարէն խնդրեցի իրմէն որ իր տոպրակն ու գաւազանն ինծի տայ: Չը մերժեց: Երբ գտադարձը ձեռքս ստի ու տոպրակն ալ թեւէս կ'ախեցի, ալ ապահով էի բուրովին: Ութն օր է որ ազատութեամբ կը թափառիմ: Մուրացկանութիւնը յանձն առի որ կարենայի ձեզ գտնել: Եւ որովհետեւ ձեր հարցաքննութիւնները լսած ժամանակս իմացեր էի որ դուք Սամաթիա կը բնակէիք, այդ պատճառաւ այս արուարձանը կը գտնուէի: Երկու օր առաջ հասկցայ տունդ, բայց դաւադրութիւն մը կար չորըջ, ասոր համար չը համարձակեցայ...

Դաւադրութիւն... , գոչեց երիտասարդը չը կրնալով ինքզինքը գտնել:

—Այո՛, դաւադրութիւն մը կայ ձեր անձին շուրջը զոր բաղդին բերմամբ կըցի իմանալ, շարունակեց ծերունին:

—Ո՞վ է դաւադիրը...
—Կին մըն է...
—Կի՞ն մը... բացաքանչեց երիտասարդը:
—Այո՛, կին մըն է այդ դաւադրութեան հեղինակը:

—Ինչպէ՞ս հասկցաք, հարցուց երիտասարդը:

—Երկու օր առաջ ձեր փողոցին մէջ կը թափառէի գիշեր ժամանակ, ըսաւ ծերունին: Այդ պահու երկու անձեր կեցած էին ձեր պատահանին առջեւ եւ իրարու չը փոխախին: Թէ՛ հեռաւորութիւնը եւ թէ՛ մթութիւնը չը թողուցին որ գիտնայի ո՞վ ըլլալին: Բայց իրենց գաղտնի ձեւերէն կրցի կռահել թէ ասոնք թշնամական դաւ մը կը պատրաստէին: Ուստի երբ ձեր փողոցէն հեռանալով ուղղակի աւեր չէիք մը մէջ մտան, եւ ետեւնուն գացի ու սկսայ ակնիւ գնել: Այն ատեն էր որ այդ երկու անձերը լաւ մը գիտեցի: Մին ասոր կանաչ մըն էր, իսկ միւսը՝ կին մը, որ հազիւ երեսուն տարու, մանկամարդ եւ գեղանի կերեւար, որչափ որ կըցի նշմարել: Հոգ, այդ աւերակին մէջ անա՛ր ինչ որ լսեցի:

—Պէ՛տք է քանի մը վաւերական թուղթեր ձեռք ըլլային, կըսէր ոստիկանը:

—Ատիկայ գիւրին է, միայն թէ սա չըլլիկին համար ձեռքէզ եկածը չի պիտի խնայես, այնպէ՞ս չէ, կատարկէր կինը քծնող շունի մը շարժումով:

—«Այդ մասին ամեն կերպով վստահ եղիւ: Ըսած օրիորդիդ հետքերը քննուած են... քիչ ժամանակէն արդարութեան ձեռքը կ'իյնայ եւ կը պատժուի, կըսէր ոստիկանը: Բայց ամենէն աւելի այդ Գիւրնի ըստած երիտասարդը պէ՛տք է ինծի: Եթէ յաջողեցիք, անտես մեր դէմ եղած զժողովրդութիւնները կը հարկուեն: Կարծեմ թէ պայուսակներով հրապարակեն անոր զրամադրութեան ներքեւ պահուած են տունի մը մէջ: Խնդիրը տունին յայտնուիլն է:

—«Ընտրութիւն է. բայց այդ չըլլիկ աղջկան պատճառաւ չեմ կրնար ամեն գաղտնիքներուն վերահստու ըլլալ: Ան է իմ խոչնդոտ... ան է՝ ասոր անոր բամբասանքներ, զրպարտութիւններ կընէ վրաս ու չի թողուր պարզուի ամբողջ գործը:»

Ծերունին երբ ըսածներու պատմութիւնը կը ընէր, երիտասարդը գրիկէ անհրկ ու կ'սկսէր զրուսեան մը մէջ կը խորատուգէր: Անձկութիւնը կը խեղդէր իր հոգին: Փո՛ւճ սեղ կը չարչըրկէր իր ուղեղը... մտածումները կը ցնդէին գանկին տակ:

—Այս էր դաւադրութիւնը, բայց ծերունին իր պատմութիւնը վերջացնելով:

—Ինչ ըսեմ... միմիկեց երիտասարդը:

—Պէ՛տք է ամեն զգուշութիւն ձեռք առնել, պատասխանեց ծերունին:

Այդ միջոցին դուռը զարնուեցաւ:

Երիտասարդը վար իջաւ եւ դուռին չուանը քաշեց:

Եկողները մանկամարդ աղջիկ մը եւ երէտաւոր մըն էին:

ԽՆԴԱԿՑՈՒԹԻՒՆ ՄԸ

Խմբագիր

Մեծաւ գոհութեամբ կուգամ հաղորդել պատուաւ ժան խմբագրութեանդ, որ քաղաքիս գաղ-թական Հայ թիշկներէն Տօքթ. Օրմանեան իր ճարտարութեան շնորհիւ յաջողած է գրուել ու հասարակ ժողով գետն տան գաւազանի համարումն, մանկութեան ճակատն ու վերաբերման մասնաշարժութեանց մէջ իր ցոյց տը-ւած կարողութեամբն, կարողու-թիւնն մը որ գնահատուելով նա՛, մանաւանդ օտարներէ իսկ, և յապացոյց ալով, տեղւոյս Գող-թական հիւանդանոցի վարչութիւ-նըն, տնցեալ Եօթնեկին մէջ, պաշ-տոն կուտայ յիշեալ Հայ թիշկին անդամակցելու ի շարս իւր բը-ժըշկական մարմնոյն, կարգելով զանի էն փոփոխ ու կարեւորու-տանք թէ ու ժամանակը վար-ձատրութիւնն ու միտնգամայն գը-նահատում մըն է տօքթ. Օրմանե-անի համար, նոյնքան ևս պա-տիւ մըն ալ է Հայ ազգին, որուն կը պատկանի ինքն, յանդէպ ու-րոյ չէ խնայած ինչ թաւան թէ բարոյական օժանդակութիւններ յամենայն դէպս:

Ձայս հաղորդելով Ձեզ, ուրիշ նպատակ չունիմ, եթէ ոչ խնդակ-ցութիւնս յայտնել առ պատուա-կան Հայ թիշկին, յուսով որ գուցէ ալ, իբր հայ, նոյնքան ու-րախութիւն պիտի չգտնէ, ու Ձեզ հետ ալ համայն հայ գաղութն:

Այսուհետեւ ամեն անոք որք զժամանակ պարագաներու բերմամբ ստիպուին դիմել վերոյիշեալ հի-ւանդանոցն, պիտի գտնեն հոն ո՛չ միայն օտարին, ալ և ազգակցի մը մասնաւոր հոգածութեանը

հետ, արուեստի ճարտար ար-գիւնքներ, որոյ օրինակները բազ-միցս տուած է նա, և զոր կը հաստատեն բոլոր իրեն գիմարները:

Ընդունեցէք այս առթիւ խո-րին յարգանքս:

Ձերդ

Տ. Ս.

Ֆիլիպի 4/17 օգոստոս

ԱԶԳԱՅԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

Բաղէշի Առաջ. Տեղապահ Տ. Եղիշէ Ծ. վարդապետ Հայ եկեղե-ցին ընդունիլ փափաքող կարգ մը Ասորիներու մասին հրահանգ ինքրած է Ազգ. Պատրիարքարա-նէն: Կրօն. Ժողովը իր վերջին նիստով որոշեց տեղի մանրամասն տեղեկութիւններ ուղղել:

— Գաւառային սրբանոցներու մէջ բացուած արհեստանոցներու արտադրութեանց վրայ տեղեկու-թիւններ ղրկուած են Պատրիար-քարան. այդ տեղեկութիւններէն զսոսիս համար տեսնուած է թէ արհեստանոցները օր քան զօր կը յառաջագործեն ու սկսած են շահեր ալ արտադրել:

Նպատակեց Գանձաւոր ժողովը ար-հեստանոցները աւելի լաւ կազմա-կերպելու համար հրահանգ մըն ալ պատրաստած է, ըստ որում կը յուսացուի թէ որսանոցները յառաջիկային յաջողին արհեստա-գործութեան շնորհիւ իրենց հա-մար որոշուած ծախքին մէկ կա-րեւոր մասը հանել:

— Փիլիպի մէջ կը կարգանք թէ բնիկ Արապկերցի, Գէորգ (Գեղամ) վարդանեան ստոր մասնաւորութիւններ ըրած է 1899ին, և անոր զոհերը 6—8—10 տարի դա-տապարտուած են: Այսպատեանով զոհերու անունները թուելէ զատ

պատրաստակա՛նութիւն ցոյց կու-տայ Առաջին մը առջեւ. ըսածնե-րէն ալ աւելին հաստատուելու: Միայն ցաւ կը յայտնէ թէ Ազգ. սանդրիոյ Գողնակցութեան կօ-միտէն այդ գաւառներին շատ սի-րալիր ընդունելութիւն մը ցոյց տուած է, առանց կանխաւ երկ-րէն վկայութիւններ առնելու:

— Նոր Կիւանքի Պալատ թվական-ցութեան մէջ կը կարգանք թէ նախորդ Պատրիարք Ամեն. Իզ-միրեան, որ մինչեւ հիմայ Երու-սակէմի վանքին մէջ փակուած ան-տրառնել կը տանէր իր տառա-պանքները ու զրկանքները, վեր-ջերս ընդարձակ բողոքագիր մը ղրկած է Օրմանեանի ու վարչու-թեան ուղղեալ: Օրմանեան ահ ու գողի մէջ բողոքագիրը դրած է ֆայ. Ժողովոյ առջեւ, բայց ան-գամներէ ոչ ոք չէ կրցեր անոր վրայ խօսիլ: Սուլթանի գլխու-թիւնը հայցելու չեն համարձակիր կրտէ նամակագիրը. որովհետեւ Օրմանեան կառարկէ թէ՛ «կայս-րը չուզեր որ յիշուի մեր թագ-րիւններուն մէջ իզմիրեանի տա-նուներն»:

— Ամերիկայի Հայոց Համաժող-ովէն ընտրուած Գանձաւորները հրատարակութեան տուած է իր պատրաստած Մահմանդութիւ-նը, որուն հետեւեալ նախադի-ւածը բաւական է գաղափար մը տալու մեր ընթերցողաց այդ ձեռ-նարկին օգտակարութեան մասին:

Մենք, Միացեալ Նահանգները բը-նակող Հայերս, կ'որոգեցնենք այս Սահ-մանդութիւնը հետեւեալ նկատողու-թիւններով:

1. Իբրեւ Միացեալ Նահանգաց բը-նակիչ կամ քաղաքացի մեր չահերը պաշտպանել Ամերիկայի մէջ, և ա-մերիկեան կառավարութեան միջոցաւ թո՛ւրք կառավարութեան առջեւ:
2. Ուսումնասիրել և յանձնարա-

Մանկամարդ աղջիկը տասնութ տարու, մի-տասակ, ժպտեմա ու բաւական գեղանի էր. նկ իրիտասարդը բարձրահասակ, չնորհալից, աղ-թու ու համակրելի կերպարանքով անձնաւորու-թեան մըն էր:

Երբ սենեակ մտան ու հոն ցնցոտիներու մէջ անկուած մուրացկանը տեսան, բոլորովին դար-ձեցան:

Երիտասարդը քաղաքավարական ձեւով մը ներ-շնչեց ծերունիին այդ երկու երիտասարդները:

— Բարեկամներս եւ երկուքն ալ, ըսաւ քաղա-քավար մը:

Միւս նոյն աստիւ,

— Մերունին ալ բարեկամս է, կրկնեց՝ երիտա-սարդներուն դառնալով:

Այս անորոշ ու տարբերակ ներկայացումը չը-հասցուց մանկամարդ աղջիկն ու իրեն ընկերացող իրաւասարդը:

— Բարեկամդ գլխաւոր է, հարցուց մանկա-մարդ աղջիկը՝ գողտր ու թրթռուն ձայնով մը,

որուն մէջ կանացի անուշ ներգաշնակութիւն մը յայտնաբերուէր:

— Գրեթէ... պատասխանեց երիտասարդը:

Մանկամարդ աղջիկը լռեց:

— Գաւառացի բարեկամդ նոր եկած է, վրայ-վրա մանկամարդ աղջկան ընկերացող երիտա-սարդը:

— Երեք ամիսէն աւելի կ'ըլլայ, պատասխանեց իրաւասարդը:

— Ինչպէս... ուրիշն ո՛ւր կը մնար, ընդհանրեց մանկամարդ աղջիկը՝ չկրնալով զօգել իր հետա-

քրքրութիւնը:

— Բանար կը մնայի... ըսաւ ծերունիին խան-գաղափարի չեղումով մը:

— Պօլոյ բա՛նար, հարցաւ մանկամարդ աղջիկը:

— Այո՛, Օրիո՛րդ:

— Բանայն բա՛նար կը քարկեամս է, յարեց մեր ծանօթ երիտասարդը: Հոն կապուեցանք իրարու, որովհետեւ մեր վիշտերը, մեր արցունքներն ու մեր տառապանքները համամասն էին:

Ու այսօր այդ կայք մեզ իրարու գիրկը կը նեղէ:

— Ի՞նչ կըսէք թէ գաւառացի է, Գիւնի՛ն, ընդ-միջեց մանկամարդ աղջկան ընկերացող երիտա-սարդը, մինչեւ բարեկամիկ արտասանութիւնը բնա՛ւ գաւառացիներու արտասանութեան չի նմա-նիր:

— Իրաւ է... ժպտեց ծերունիին:

— Կը զարմանա՞ք Սուրէ՛ն, կը զարմանաք ծե-րունի բարեկամիկ արտասանութեան մասին. ընդ-հատեց մեր ծանօթ երիտասարդը, որուն Գիւնի-նի անունը տուաւ մանկամարդ աղջկան ընկերացող երիտասարդը. ատկեալ բան մը չէ. հապա որչա՛փ պիտի զարմանաք, եթէ ըսէի ձեզ որ այդ մաքո՛ր հայերէն խօսող բարեկամս հայ չէ...

— Հայ չէ... բացառաւոր Սուրէն:

Իսկ մանկամարդ աղջիկը բոլորովին տպաւոր-եղաւ այս յայտնութեան վրայ:

— Հայ չեմ, բարեկամներս, հառաջեց ծերունիին ողորմագին չեղումով մը, ի. ա. է. բայց հայ աղը-սիրած եմ միշտ ևս հայ երկրին գիրկն անցուցած եմ իմ կեանքս:

— Ի՞նչ աղք էք դուք, հարցուց մանկամարդ աղ-

ջիկը:

— Այն թշուառ աղքին թշուառ գաւակն եմ, ո-րուն ճակատագիրը միշտ արցունքով թրջուած է,

օրիո՛րդ, պատասխանեց ծերունիին վշտալից եղա-նակով մը: Այն աղքին, կրտսեմ, որ այսօր ար-իւնի, սուրի և կրակի մատնուած է խեղճ Հա-յաստանի գաւազներուն պէս: Մէկ խօսքով, ար-իւն արցունք թափող երկրի մը գաւակն եմ:

— Ո՛հ, չեմ հասկնալ... մըմնջեց մանկա-մարդ աղջիկը:

— Մակեդոնացի մըն է, ընդմիջեց Գիւնիին:

— Մակեդոնացի՞ մը... ո՛չ անկարելի է, գո-չեց Սուրէն:

— Ինչո՞ւ անկարելի ըլլայ, առարկեց ծերունիին, որովհետեւ ձեր լեզուն ես ալ կը խօսեմ:

— Սուրէն այս հարցումին չը կրցաւ պատասխա-նել:

— Ո՛ւր սորված էք մեր լեզուն, մէջը մտաւ մանկամարդ աղջիկը:

— Հայաստանի մէջ, բարեկամներս, հայաստանի՛ մէջ... մըմնջեց ծերունիին:

— Եթէ կարելի է, պատմեցէ՛ք մեզի ձեր անց-եալը՝ խնդրեց Գիւնիին համակրական ձեւով մը:

Մակեդոնացին սարսուռ մը զգաց:

— Իմ անցեալս... մըմնջեց ցաւալիւ չեղումով մը: Ո՛հ, չէ՛, բարեկամներս, այդ մի ուզէք ի-նէ...: Մարգարէ անցեալը գաղտնիք մըն է...

— Ձեր անցեալը պատմելով պիտի սորվեցունէք մեզի այն կեանքը զոր պոռութեան կուր կը ստեղ-ծէ, կրկնեց Գիւնիին: Պէտք է ըսել թէ մեր վրայ կրնաք վստահիլ: Մենք քանի որ այս ճամբան ընտրած ենք, հարկաւոր են անոր միջոցներն ու պայմանները:

(Շառունկելի)

րել Ամերիկայի Հայերուն միջոցներ, որով անոնք կարենան իրենց տնտեսական եւ իմացական վիճակը բարելաւել:

3. Հայ մանկերու եւ աղջիկներու ազգային լեզուի եւ պատմութեան ուսուցման միջոցներ տնօրինել, առանց զանոնք զրկելու ամերիկեան դաստիարակութենէ:

4. Օգնել Մայր Հայրենիքի որբերուն, սովեակներուն եւ այլ արկածեալներ:

5. Արժանաւոր պատանեաց եւ օրիորդաց բարձրագոյն դաստիարակութեան նպաստել:

6. Մայր հայրենիքի մէջ ազգային դաստիարակութեան գործին նպաստել:

7. Օժանդակել Հայ թէ օտար մամլոյն, որ կը սատարէ ազգային դատին յաջողութեան:

8. Հայկ. դատը քաղաքակիրթ աշխարհի ծանօթացնելու նամար հարկ եղած դիւանագիտական միջոցները գործածել, եւ պարագայից ու դէպքերու պահանջմանց համեմատ Մայր Հայրենիքի վերածնութեան գործին նպաստել:

ՀԱՎԱՏԻՍԱԹՐ ԲՕԼԻԹԻԳԻՅԷ

ԹԻԻՐԲԻԱ

1895 տէ Զէյթունիլուրըն թիւրք տէվէթինէ գաղա՞ը ըսեալնը թէսքին վէ սուլհ իչիւն գօնաօլարտան մուգարրէր օլան շարթլարա մուգայիր օլարագ, թիւրք հիւքիւմէթի թէրք ու լաղվ օլընմը օլան վերկի պագիլէրէրնի Զէյթիլիլէրտէն թահսիլէ գաղա՞ընմը ալը. հիւքիւմէթին պու հագսըղըղը իւզերինէ ինկիլիզ, Ֆրանսըղ, Բուս վէ ի թալիա էլիլէրի Պապը Ալիլէ բըրօթէսթ իտուպ, 1895տէ մուգարրէր օլան շարթնամէնին աճքիւմընը տէրթաթըր իթտիրմիլէր:

—Մալիլէ սանտըղը իչիւն 200 պին լիրա Բէթիտէն իսթիգրաղ իսթէնիլտիքինէ մուգապիլ, Բէթիտաթի 15 սէնէ իսթիլաղընը ուզաթմագ իչիւն իրատէ իսթէմիլ տիր:

—Ֆրանսըղար էլինտէ պուլընան Սթանպուլ բըգաթլարը սաթըն ալմագ իչիւն Մ. Գօնթման վէ Պապը Ալի պէյինտէ միւզէ. քէրէ վէ մուլապէրէ տէվամ իթմէքտէ օլուպ, սուտուր իտէն պիր իրատէ մէղքիւր բըգաթլարա 40 միլիոն ֆրանք գըլմէթ կէօստէրմիլ տիր:

—Կէչէնլէրտէ Եըլտըղ քէօչիլին, տէ զուհուր իտէն եանկընտան տօլալը, Սուլթանըն էօմրիւնէ սուրի գաստ իթմէք վէ պայիր թէօհ մէթլէրլէ տէրտէսթ օլընան 700 գատար մազնուլար Միշրպէքնամ վաբօրա Եէմէնէ սիւրկիւն կէօնտէ. րիլմիլ տիրէր:

—Գարատաղ մասլահաթ կիւզալը Մ. Պաքիլ էնիտէն Եըլտըղա

միւրաճաթմէ՛ 20,000 Արնամուտ. լար լիւր սիլահ օլարագ Մօգրա իւզէրինէ հիւճուճա հագըրլ սնմըլ օլտըղլարըն իսպար իտուպ, լազլմ կէչէն թէտապիրին էլէ ալընմա՞ընը թալէպ իթմիլ տիր, Եըլտըղ Մ. Պաքիլի թէմին իթմէքլէ պլրապէր, Շգօտրա վալիսինէ շէտիտ էմրլէր վէրմիլ. վէ Պապը Ալի՛ վուզու պուլան թէճաթիւ. զաթտան զարարտիտէ օլան Գ. րատաղլըլարա թաղմինաթ էօտէմէք վատ իթմիլ տիր:

—Սթանպուլտա իքի հաթիթա. տան պէրու եուճուրճագ էսէրի կէօրիլմէտիկինտէն, սըհիյէ գօմիսիոնը թաշարա կիթմէքտէ օլան եօլը վէ էմթաննըն սէրպէսթ պրաղըրլա՞ընը, Կանի, տէգէնֆէգ. աիօն, մուլալէն վէ մուլալէն ուսուլինին թէրք օլընմա՞ընը էմր իթմիլ տիր:

—Նօլօսթի նիմ Բէթէսպուրկ կազէթմաը Մաքէթուրա. նըն ահվալը հագըրէսինտէն պահս իտէրէք տէմիլ տիր, «պու մէսէլէի հալ իթմէք իչիւն Մաքէթմա նիա վէ էսկի Սեդպիա թապիր օլընան թիւրք վիլայէթլէրինէ իըրլիսթիլան վէ թիւրքլէրտէն միւլթէչէթիլ պիր հէյէթին նէզարէ. թի ալթընտա՛ պիր՝ խրիսթիան հիւքիւմէթի թէրթիպ իթմէքտէն մաւտա հիլ պիր շարէ եօգ տըր:»

ՏԱԽԻԼԻՅԷ

Էվրօբատա վէ Ամերիկատա հէր տայիմ վուգու պուլարըր իւզըրէ, իլք տէֆա օլարագ Պու կարիտա իշճիլէրին թաթիլի մաւա. հաթ իթմէս իշիտիլիօր, Կէչէն սէնէ Սօֆիտա ինչա օլընան թըրանվալըն իշճիլէրի վէ մէմուրա. րը իշլէրի էվլէթի կիւն պըրագ. տըլար. թրանվալըն սահիպի պուլընան էնէպի գուճըանիա Պուլ. կարիտա էհալինին էքօնօմիա իլէ կէչինտիկինտէն իսթիֆատէ իտէրէք, Բէք աղ կիւնտէլիքլէ՛ կիւնտէ 16—18 սաթթ շալըլտըրմագտա րաը, Պու տէֆա մէմուրա թաթիլի մէշուլիլէթլէ պա. ղը շարթլար թէքլիթ իթմէքտէ տիրլէր. Կանի՛ կիւնտէլիք եէրի. նէ ալըգ թաթիլի, կիւնտէ 16—18 սաթթ 10 սաթթա էնտիր. մէք թէքլիթաթընտա պուլընլօր. լար:

—Պուկար—Թուրք հիւտուտը իւզէրինտէ սինօր պէքլէյէն աւքէրլէր պէյինտէ նէ սէպէպտէն իսէ միւստաթմէ վուգու պուլմուլ օլարագ, թիւրքլէրտէն 4 էօլիւ վէ 5 եարէլի տիւլմիւլ. ֆազաթ թիւրքլէր Պուկար հուտուտընը թէճաթիւզ իտէրէք, Ուրը թաշնամ մէվըղը զապթ իթմիլէր. պուլկար հիւքիւմէթի թիւրքլէրի կէրի սիւրմէք իչիւն գուզվէի աւքէրլէր եօլմըլ վէ Սթանպուլա շէտիտէն բրօթէսթ իթմիլ տիր:

ԹՐԱՆՍՎԱՆ

Բէթէսթա ճիվարընտա ժէնէրալ Ֆրէնչին օրտուսունտան պիր թապուր ինկիլիզ աքէրի Բուսուտա տուրան Պօլլէրտէն աքան. սըզա կէուպ պիր չօգ թէլէֆիլաթ վէրմիլ տիր:

—Ֆրէնչիին պիր թէլէկրաֆընա պինաէն, իքի պօէր գօմանտանլար տէրտէստ օլընմըլար:

—Պօլլէր պուլնտան էվլէլ ինկիլիզ օրտուսունտա շալըլմագտա օլան եէրլիլէրի էօլտիւրմէք թէհտիտիտէ պուլընմըլար ըտը. պու թէհտիտի կէչէն հաթիթա պօէր ժէնէրալը Ֆրէօյցէնկլըր իճրա իթ. տի, տէրտէստ օլընան պաղը Բաթիր եէսիլլէրի գուրչուտա տիգալիտի:

—Պօլլէր ժէնէրալը Պօթա՛ Ֆիշնէրին սօն իւտնընտ մուգապիլ պիր իւննամէ նէչիլ իլէ, էկէր Ֆիշնէր քէնտի իւննըն Պօլլէրէ գարչը իճրա իտէճէք օլար Իսէ, քէնտիսի տէ ինկիլիզ եէսիլլէրի գուրչուտա տիգէնէկինի պիլտիլ միլ տիր:

ԱՄԷՐԻԿԱ

Չիգակօտա իուլանտալըլար իլէ Ամերիկալըլար իքի միթինկ թէճէմիւ իտուպ, իուլանտալըլարը ինկիլիլէրէ գարչը ըսեալա թէչ. զիգ իթմիլէր, վէ իուլանտանըն սէրպէսթիլէթի իչիւն ինկիլիզ շէհիլլէրինի եաղմագ լաղըլ տէմիլլէր տիր: Ֆէզա մէղքիւր միթինկտէ, Պօլլէրէ հիւսի. թէ վէտուհ պէյան օլընմըլ:

—Ամերիկանըն գրաթաթ վէ թիճարէթ նաղըրը Էվլէթի կիւն պու սէնէնին մահսուլարըն Բէսթի ճէտվէրին նէչիլ իթտի. իշպու ճէտվէրտէն կէօրիւնտիկի իւզրէ մահսուլար պու սէնէ կէչէն տէ նէտէն 100տէ 48 նօգսան տըր:

—Ամերիկատա Գուլմպիա վէ վէնէցուէյա ճուճհուրիլէթլէր պէյնինտէ մուհարէպէ ալըլըլ տըր: Քօլմպիալըլար, 5000 քիչի, վէ. նէցուէյա սինօրընը կէչմիլ իտիլէր: Օգոս. 14 թարիլի պիր թէլէկրաֆ՝ վէնէցուէյալըլարըն գօմանտանը Ուրիպանըն մուհարէպէտէ էօլմիւլ օլտըղընը պիլտիլիօր:

Քօլմպիա րէյիսի մուհարէպէնին էօնիւնիւ ալմագ իչիւն րէյի Մաքլինինին թէվասուլթընա միւրաճաթ իթմիլ տիր:

ԻՆԿԻԼԻԹԷՐԱ

Ինկիլիզ միւլթէմէքաթըլա տաւտ օլընան Մալթա աւտաընտա է. հալիլէ ինկիլիզ լիսանը գուլան. տըրմագ իչիւն Լօտրոտան թալիմթ վէրիլմիլ օլտըղընտան, է. հալի հիտտէթլէմիլ վէ կէչէն

կիւն 15000 քիչիտէն իպարէթ Մալթէլլէր միթինկ թէճէմիւ իտէրէք, Մ. Չէմպըլլէին մէղքիւր թալիմթընա գարչը նուլզլար իրատ իթմիլլէր. էհալի նուլթ. լարըն թիլէսիլի իլէ ինկիլիզ պան. տէրալարըն երթմիլ տըր:

ՖՐԱՆՍԱ

Ֆրանսըղ տօնանմաընտան ժօռեկիպէնի, Շարլ Մարդէլ, Պուլլէ վէ կալիլիլ զըրհըլար հարպ լէվադիմաթը ալմագտա օլուպ, Մանչտան Պահըր Սէֆիտէ կէլմէք իչիւն հաղըրլանմագտա տըրլար:

ՍԻՍԹԵՄ ՍԻՆԿԷՐ Տիլիլ Մալիմալը

Մալիմալէն եաղաթըրմըլ օլտըղըլըլ «Սիսթէմ Սինկէր» տիլիլ մաքիւնալար վառնաւտա Պալթաթըլար չարչուսընտ 233 նօմէրօլը, վէ Բրալմաընտ 395 մանիֆաթուրա մաղաղալարըլգտա զայլ ռուճը ֆիլաթալ սաթլըմագտա օլտըղըլիպի, ֆիլմաըլլա սաթլընա մաքիւնալարըն գուտուր վէ սաղաթընա բարաթըլ պաղըլըր:

Մալթիլիլտէ պուլուան մահիր պիր մաքիւնիպ հէր Նէվի մաքիւնալար ուճուղ ֆիլաթալ թալիլ իտէր, սաթլըն ալըր, վէ թրամա իտէր: Միլալիլ Ս. Գալպաճալէան (Չիլիլի օղլու)

ԿԷՈՐԳ ԳՈՒՅՈՒՄՃԵԱՆ ՌՈՒՍՃՈՒԳԼԸ

—
Հէր նէվ ֆալթօն, լանտօ վէ սալիւր ալապալար ինչա ու թամիրի իլէ չօգ սէնէլէրտէն պէրու միւլթէրիլէրիլէր էգէրէր ճիլէթ խօշնուտ պրագմըլ օլան Գ. Դուլուճնանըն աքըլիլէրտէ ֆալթօնլար վէ օնա տայիր էչիւն ու էտէվաթ հաղըր սաթլըմագտա վէ եաղըլմագտա սըր:
Իղթիլաթ օլան զաթլար մէրգուլըն վառնաւտա Տէօրալիլ ճիւ ու չաթթա զեալին նօմէրօ 1 միւլթէնէ միւրաճաթ իթմիլ տիրլէր:
Սալիլ շէհիլլէրտէն վէրիլէն սրբարիլէր տէրալ վէ սաղաթանէ սուրէթտէ իճրա օլընմըլար:

25—11

ՄԵԾ ՎԻՃԱԿԱՆՈՒԹԻՒՆ ՍՕՖԻԱ ՔԱՂԱՐԻ

Երաշխաւորեալ
ՊԱԼԿԱՍ ԿԱՌԱՎԱՐՈՒԹԵՆՆ
Բաղդ փորձիլ ուղղոնիլ ում. նոյն վատահուլթիւմը կրնան դիմիլ Տ. Կարապետ Շիրինեանի ի վառնա, Է գնիլ վիցերօրոգ չըրջանի տոմսակները, որոնց առաջին «թիրաթ»ը տեղի պիտի ունենայ յառաջիկայ Օգոստոս 9/22ին վաղը:

ԹԱՇԻ ՅՈՎԱՆՆԷՍ ՌՈՒՍՃՈՒԳԼԸ

—)
Տան եւ մէկ տարիէ ի վեր Պօլէն հեաղաթ 32 տարեկան, նիհար եւ երկայնահասակ սոյն երիտասարդին հասցէն ով որ գիտէ, թող բարեհաճ իմազըր թեան ծանուցանի:

Отговорникъ Н. Драгулевъ
П "Взаимность", Варна